

سرفصل دروس نیمسال اول و دوم

رشته کلام اسلامی

ورودی ۹۸ و ۹۹

سطح سه حوزه های علمیه خاوران

سال تحصیلی: ۱۴۰۰-۱۳۹۹

فهرست:

۲	فهرست
۴	فقه ۱
۵	فقه ۲
۶	فقه ۳
۷	فقه ۴
۸	اصول فقه ۱
۹	اصول فقه ۲
۱۰	اصول فقه ۳
۱۱	اصول فقه ۴
۱۲	تفسیر قرآن ۱
۱۳	تفسیر قرآن ۲
۱۴	تجزیه و ترکیب
۱۵	کلام استدلالی ۱
۱۷	کلام استدلالی ۲
۱۹	کلام استدلالی ۳
۲۰	کلام استدلالی ۴
۲۲	تاریخ کلام امامیه
۲۳	تاریخ کلام اهل سنت
۲۴	تاریخ فلسفه غرب
۲۵	فقه الحدیث اعتقادی
۲۶	فلسفه دین و مسائل جدید کلامی ۱
۲۸	فلسفه دین و مسائل جدید کلامی ۲
۳۰	متون تخصصی عربی
۳۱	فلسفه اسلامی ۱
۳۲	فلسفه اسلامی ۲
۳۳	فلسفه اسلامی ۳
۳۴	معرفت شناسی
۳۶	منطق فهم حدیث (جبرانی)
۳۸	کلیات علم کلام (جبرانی)
۴۰	منطق (جبرانی)
۴۲	مهارت پژوهشگری

- ۴۳----- مسئله یابی و منبع یابی
- ۴۴----- طرحنامه نویسی
- ۴۵----- فیش نویسی و پردازش اطلاعات
- ۴۶----- شیوه تدوین پایان نامه
- ۴۷----- برنامه درسی سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

کلام اسلامی - ورودی ۹۸۹۹

فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۳۰۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

اجاره، ضمان، مضاربه، قرض، ودیعه، وقف

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی
۲. مسالک الافهام إلی تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۴۱۳۰۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

قضا، شهادت، اقرار

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرایع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۴۱۳۰۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

لقطه، اطعمه و اشربه، ارث

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی
۲. مسالک الافهام إلى تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۴۱۳۰۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

انفال و مشترکات، حدود، دیات (به استثنای بحث مقادیرالديات تا ابتدای بحث من احکام القتل)

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة، شهید ثانی
۲. مسالک الافهام إلى تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

اصول فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۴۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مورد نیاز رشته کلام اسلامی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

ملازمات عقلی:

اقسام دلیل عقلی، مستقلات عقلیه، مقدمه واجب (از مباحث غیر مستقلات عقلیه)

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر^(ره)

محدوده: از اول المقصد الثانی (الملازمات العقلیه) تا ابتدای المساله الثالثه (مساله الضد) به استثنای مبحث اجزاء

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثه، شهید سید محمد صدر
۴. تمهید القواعد الاصولیه و العربیه لتفریح قواعد الأحکام الشرعیه، شهید ثانی

اصول فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۴۱۴۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مورد نیاز رشته کلام اسلامی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

غیر مستقلات عقلیه، مباحث: اجزاء، مساله ضد، اجتماع امر و نهی

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر^(ه)

محدوده:

از ابتدای الباب الثانی (غیر مستقلات عقلیه) تا پایان بحث اجتماع امر و نهی به استثنای بحث مقدمه واجب

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحكام الشرعیة، شهید ثانی

اصول فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۴۱۴۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مورد نیاز رشته کلام اسلامی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

مباحث حجت :

- مباحث مقدماتی
  - موضوع این بحث
  - معنای حجت
  - مدلول کلمه اماره و ظن معتبر
  - ظن نوعی
  - اماره و اصل عملی
  - معیار حجیت اماره
  - ذاتی بودن حجیت علم
  - جایگاه حجیت اماره
  - ظن خاص و ظن مطلق
- قرآن کریم و نسخ آن
- سنت
  - فعل و تقریر معصوم
  - خبر متواتر
  - خبر واحد
- دلیل عقلی

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (۵)

محدوده: از اول المقصد الثالث: مباحث الحجج تا ابتدای الباب الخامس: حجية الظواهر (به استثناء مباحث: ۱. مقدمات دلیل انسداد تا ابتدای کتاب العزیز ۲. دلیل حجیت خبر الواحد من الاجماع ۳. بحث الباب الثالث الاجماع)

منابع:

۱. کفایه الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثه، شهید سید محمد صدر
۴. تمهید القواعد الأصولیة و العریبة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی

اصول فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۴۱۴۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مورد نیاز رشته کلام اسلامی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

حجیت ظواهر، تعادل و تراجیح

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (ه)

محدوده: از ابتدای الباب الخامس حجیه الظواهر تا پایان بحث تعادل و تراجیح به استثنای مباحث: الشهرة، السیره، القیاس

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی

تفسیر قرآن ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۲۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش ترتیبی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

حداقل ۴۵ صفحه وزیری از میان مباحث متن عربی تفسیر مجمع البیان خوانده می‌شود. طلاب در کنار این متن به تفسیر تبیان، تفسیر جوامع الجامع و تفسیر نمونه نیز مراجعه نمایند.

متن درسی: متن عربی تفسیر مجمع البیان

محدوده: سوره‌های تکویر، اعلی، فجر، لیل، ضحی، انشراح، عادیات، تکاثر، عصر، فیل، ماعون، کوثر، کافرون، مسد

منابع:

۱. مجمع البیان؛ مرحوم طبرسی
۲. تفسیر تبیان؛ مرحوم شیخ طوسی
۳. جوامع الجامع؛ مرحوم طبرسی
۴. المیزان؛ مرحوم علامه طباطبائی
۵. تفسیر نمونه؛ ناصر مکارم شیرازی و همکاران
۶. تفسیر نورالثقلین؛ علی بن جمعه الحویزی
۷. تفسیر برهان؛ مرحوم سیدهاشم بحرانی
۸. تفسیر لاهیجی؛ مرحوم شریف لاهیجی

تفسیر قرآن ۲

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۴۱۲۰۴

نوع واحد: نظری

هدف: تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش ترتیبی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

حداقل ۶۰ صفحه وزیری از میان مباحث متن عربی تفسیر المیزان
طلاب در کنار این متن به تفاسیر احسن الحدیث، کنز الدقائق و المنار نیز مراجعه نمایند.

متن درسی: متن عربی تفسیر المیزان

محدوده: از ابتدای آیه ۳۶ تا پایان آیه ۷۰ سوره نساء

منابع:

۱. مجمع البیان؛ مرحوم طبرسی
۲. تفسیر تبیان؛ مرحوم شیخ طوسی
۳. جوامع الجامع؛ مرحوم طبرسی
۴. المیزان؛ مرحوم علامه طباطبائی
۵. تفسیر نمونه؛ ناصر مکارم شیرازی و همکاران
۶. تفسیر نورالثقلین؛ علی بن جمعه الحویزی
۷. تفسیر برهان؛ مرحوم سیدهاشم بحرانی
۸. تفسیر لاهیجی؛ مرحوم شریف لاهیجی
۹. تفسیر تسنیم؛ آیت الله جوادی آملی

تجزیه و ترکیب

شناسه درس: ۳۰۴۱۱۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: تقویت توان تشخیص و بکارگیری قواعد صرف و نحو

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت‌های کلاسی، ۵ نمره به کار عملی طلاب (تجزیه و ترکیب صفحاتی - با تعیین استاد - از قرآن کریم، نهج البلاغه یا عبارات مشکل) و ۱۰ نمره دیگر به امتحان پایانی اختصاص دارد. امتحان پایانی از متنی غیر از متن داده شده در کار عملی طلاب باشد.

سرفصل:

- اهمیت تجزیه و ترکیب
- مفهوم شناسی تجزیه و بیان عناصر موثر در تجزیه فعل، اسم معرب، اسم مبنی و حرف
- مفهوم شناسی ترکیب و بیان عناصر موثر در ترکیب کلمه و جمله
- اقسام ترکیب (موضوعی و غیر موضوعی، جدولی و غیر جدولی (تشریحی)، یک وجهی و چند وجهی)

متن درسی: ----

توضیحات:

شایسته است اساتید محترم ابتدا در ۳ یا ۴ جلسه، چهار بند فوق را یادآوری نموده و بعد برای هر جلسه آیاتی از قرآن را مشخص کرده و از همه طلاب بخواهند که آن را تجزیه و ترکیب و ترجمه نمایند و در کلاس از آنها سوال نموده و کار عملی آنها را ارزیابی می‌کنند.

منابع:

۱. الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانه مع فوائد نحویه هامه، محمود صافی
۲. اعراب القرآن الکریم و بیانه، محیی‌الدین الدرویش
۳. اعراب القرآن، المنسوب الی ابراهیم بن سری الزجاج، تحقیق و دراسه: ابراهیم الایبیری
۴. الکشاف عن حقایق التنزیل و عیون الأقاویل فی وجوه التأویل، جارالله زمخشری
۵. جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی

کلام استدلالی ۱

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۱

نوع واحد: نظری

هدف: بررسی تحلیلی اثبات وجود خدا (بر اساس عقل، کتاب و سنت)

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

۱. مفهوم شناسی:
۲. امکان شناخت ذات و صفات خداوند از دیدگاه متکلمین اسلامی
۳. اثبات وجود خداوند
  - ۱-۳. برهان پذیری وجود خدا
  - ۲-۳. راه فطرت
  - ۳-۳. برهان‌های جهان‌شناختی
  - ۴-۳. برهان‌های غایت‌شناختی
  - ۵-۳. برهان‌های صدیقین
  - ۶-۳. برهان‌های وجودی

متن درسی: ایضاح المراد، علی ربانی گلپایگانی

متون محوری:

۱. مبدأ و معاد (قسمت مبدأشناسی) - تبیین براهین اثبات خدا (فصل سوم به بعد)، عبدالله جوادی آملی
۲. نقد برهان‌ناپذیری وجود خدا (عسگری سلیمانی)

منابع:

۱. خداشناسی فلسفی، عبدالرسول عبودیت و مجتبی مصباح
۲. اصول فلسفه و روش رئالیسم، ج ۵، علامه طباطبائی (با شرح و پاورقی استاد مطهری)
۳. فلسفه دین، محمد حسین زاده
۴. مدخل مسائل جدید علم کلام ج ۱، جعفر سبحانی
۵. الالهیات ج ۱، جعفر سبحانی
۶. شروح منظومه، انصاری شیرازی و رضی شیرازی و ...
۷. شرح بدایة‌الحکمة و نهیة‌الحکمة، علی شیروانی و ...
۸. توحید، شهید مرتضی مطهری

۹. کلم الطیب، عبدالحسین طیب
۱۰. شرح مبسوط آموزش عقاید ۱ و ۲، محسن غروی‌ان و ...
۱۱. عقائد الانسان + توضیح المراد، حسینی تهرانی
۱۲. درس‌هایی از علم کلام، حبیب‌الله طاهری
۱۳. نقد و طرح اندیشه‌ها، سیدرضی شیرازی
۱۴. کفایة‌الموحدين، مرحوم طبرسی
۱۵. مسائل جدید کلامی و فلسفه دین، عبدالحسین خسروپناه

کلام اسلامی - ورودی ۹۸۹۹۹

کلام استدلالی ۲

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام استدلالی ۱

هدف: بررسی تحلیلی صفات خداوند و رابطه آن با ذات (بر اساس عقل، کتاب و سنت)

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به تحقیق و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

۱. کلیات
- تعریف صفت، اسم و تفاوت آنها
۲. کیفیت رابطه صفات با ذات
- بررسی دیدگاههای کلامی، عینیت، زیادت و نیابت
۳. اقسام صفات: ذاتی و فعلی، ثبوتی و سلبی، اضافی و حقیقی
۴. بررسی برخی از صفات مهم ثبوتی و سلبی از حیث معنا، محدوده و اثبات:
۱. حیات
۲. علم مطلق (سمع و بصر)
۳. قدرت مطلق
۴. اراده
۵. کلام
۶. حکمت
۷. عدالت
۸. توحید (واحدی و عددی)
۹. صفات سلبی ...

متن درسی: ایضاح المراد، علی ربانی گلپایگانی

منابع:

۱. الالهیات ج ۲، جعفر سبحانی
۲. گوهر مراد، عبدالرزاق لاهیجی
۳. اصول روش رئالیسم ج ۵، استاد مطهری
۴. شرح ج ۶ اسفار (مباحث مربوطه)، عبد الله جوادی آملی
۵. شرح اسماء حسناء، حکیم سبزواری
۶. دلائل الصدق، محمدرضا مظفر
۷. شناخت صفات خدا، جعفر سبحانی
۸. تمهید الاصول، شیخ طوسی

۹. کلم الطیب، عبدالحسین طیب
۱۰. شرح مبسوط آموزش عقاید ۱ و ۲، محسن غروی‌ان و ...
۱۱. عقائد الانسان + توضیح المراد، حسینی تهرانی
۱۲. میزان المطالب، میرزا جواد آقا طهرانی
۱۳. کلام تطبیقی ج ۱، علی ربّانی گلپایگانی
۱۴. درس‌هایی از علم کلام، حبیب‌الله طاهری
۱۵. کفایة الموحدين، مرحوم طبرسی

کلام اسلامی - ورودی ۹۸۹۹۹

کلام استدلالی ۳

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام استدلالی ۱

هدف: بررسی تحلیلی افعال الهی با تاکید بر شناخت قواعد کلامی (بر اساس عقل، کتاب و سنت)

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به تحقیق و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

۱. معنای فعل خداوند متعال (خلق، ایجاد و ...)
۲. حسن و قبح افعال الهی (با نگاهی به نظام احسن)
۳. غایت‌مندی فعل خداوند (نظریه اشاعره و عدلیه)
۴. جبر و اختیار (جبر، تفویض، امر بین‌الامرین، نظریه کسب و استطاعت)
۵. قضا و قدر الهی (علمی و عینی، با نگاهی به سنتهای الهی در جهان آفرینش)
۶. ضرورت؛

توضیحات: نسبت به بند ۲ و ۳ به اجمال پرداخته شود.

متن درسی: ایضاح المراد، علی ربانی گلپایگانی

متون محوری:

۱. جهان‌شناسی، محمدتقی مصباح یزدی
۲. عدل الهی، مرتضی مطهری
۳. تجلی و ظهور در عرفان اسلامی، رحیمیان (جهت بند ۱ سرفصل‌ها)

منابع:

۱. جبر و اختیار، علامه محمدتقی جعفری
۲. انسان و سرنوشت، شهید مرتضی مطهری
۳. بدایة‌المعارف، آیت‌الله خرازی
۴. الالهیات، جعفر سبحانی
۵. کلم الطیب، عبدالحسین طیب
۶. گوهر مراد، عبدالرزاق لاهیجی
۷. شرح مبسوط آموزش عقاید ۱ و ۲، محسن غرویان و ...
۸. عقائد الانسان + توضیح المراد، حسینی تهرانی
۹. کلام تطبیقی ج ۱ و ۲، علی ربانی گلپایگانی
۱۰. دلائل الصدق، محمدرضا مظفر
۱۱. نقد و طرح اندیشه‌ها، سیدرضی شیرازی
۱۲. کفایة‌الموحدین، مرحوم طبرسی
۱۳. المنقذ من التقلید، محمود حمصی رازی
۱۴. انیس‌الموحدین، مهدی نراقی

کلام استدلالی ۴

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام استدلالی ۳

هدف: بررسی تحلیلی انسان‌شناسی و جهان‌شناسی (بر اساس عقل، کتاب و سنت)

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به تحقیق اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (مفهوم جهان‌شناسی، انواع جهان‌شناسی، ارتباط جهان‌شناسی با معرفت دینی)
- کیفیت خلقت جهان
- خلقت و مبدأ جهان
- فلسفه خلقت پدیده‌های جهان
- خلقت ملائکه و جنّ
- خلقت آسمان و زمین، خورشید و ماه و....
- کلیات (مفهوم انسان‌شناسی، انواع انسان‌شناسی، ارتباط انسان‌شناسی با معرفت دینی)
- کیفیت خلقت انسان
- فلسفه آفرینش انسان
- ابعاد وجودی انسان
- انسان کامل - خلافت الهی (مرتبه انسان کامل، کیفیت خلافت، مراتب خلافت)

متن درسی: ---

منابع:

۱. جهان‌شناسی در قرآن، حسن‌رضا رضایی، مرکز مطالعات و پژوهش‌های حوزه علمیه قم
۲. جهان‌شناسی در قرآن، مصباح یزدی، مؤسسه پژوهش‌های امام خمینی (رحمه الله علیه)
۳. درآمدی بر تفسیر علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضائی اصفهانی، انتشارات اسوه
۴. پژوهش در اعجاز علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضائی اصفهانی، انتشارات مبین
۵. دانش عصر فضا، حسین نوری، انتشارات جهان
۶. اسلام و هیئت، علامه شهرستانی، مترجم خسروشاهی
۷. جن و شیطان، زین‌العابدین دست‌داد، مجتمع فرهنگی و هنری شهید مصلی نژاد
۸. انسان کامل، مرتضی مطهری
۹. صورت و سیرت انسان در قرآن، عبدالله جوادی آملی
۱۰. معارف قرآن (خداشناسی، کیهان‌شناسی، انسان‌شناسی) محمدتقی مصباح

۱۱. سیر انسان‌شناسی در فلسفه غرب از یونان تا کنون، فولادوند، عزت‌الله، نگاه حوزه، شماره ۵۳ و ۵۴

۱۲. انسان در جستجوی معنا، فرانکل، ویکتور امیل، اکبر معارفی

۱۳. نقدی بر مبانی معرفت‌شناسی اومانستی دانش و اندیشه معاصر، مریم صانع پور

کلام اسلامی - ورودی ۹۸۹۹۹

تاریخ کلام امامیه

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مدارس مهم کلامی امامیه و سیر تطور مباحث کلامی در آن

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

کلیات (مفهوم مدرسه، حوزه، حوزه کلامی، مدرسه کلامی، اصحاب)

- عصر رسالت
- گروه‌های اعتقادی در عصر رسالت
- مسائل اعتقادی مطرح در عصر رسالت
- مدرسه مدینه
- گروه‌های اعتقادی در مدرسه مدینه
- مسائل اعتقادی مطرح در مدرسه مدینه
- مدرسه کوفه
- گروه‌های اعتقادی در مدرسه کوفه
- مسائل اعتقادی مطرح در مدرسه کوفه
- مدرسه قم
- گروه‌های اعتقادی در مدرسه قم
- مسائل اعتقادی مطرح در مدرسه قم
- مدرسه بغداد
- گروه‌های اعتقادی در مدرسه بغداد
- مسائل اعتقادی مطرح در مدرسه بغداد

متن درسی: ---

منابع:

۱. تاریخ کلام امامیه، رسول رضوی
۲. جستارهایی در مدرسه کلامی بغداد، جمعی از پژوهشگران
۳. جستارهایی در مدرسه کلامی قم، جمعی از پژوهشگران
۴. جستارهایی در مدرسه کلامی کوفه، جمعی از پژوهشگران
۵. کلام شیعه ماهیت، مختصات و منابع، محمدرضا کاشفی
۶. سیر تطور کلام شیعه (دفتر دوم: از عصر غیبت تا خواجه نصیرالدین طوسی)، محمد صفر جبرئیلی
۷. بررسی مسئله رجعت تا قرن هشتم از منظر متکلمان امامیه، مهدی روبندی‌زاده
۸. ماهیت علم امام، بررسی تاریخی و کلامی، سیدعلی هاشمی

تاریخ کلام اهل سنت

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت فرق و مدارس مهم کلامی اهل سنت (اهل حدیث، معتزله، اشاعره، ماتریدیه و وهابیت) و سیر تطور مباحث کلامی در آن

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات: علل و عوامل فرقه‌گرایی، مهمترین منابع فرقه‌شناسی، مدرسه، حوزه، مدرسه کلامی، حوزه کلامی
- معتزله «تاریخ پیدایش، معتزله در دوره‌های مختلف تاریخی، علل گسترش، عوامل ناکامی و افول تفکر اعتزال، اندیشه‌های کلامی معتزله، آثار و بزرگان معتزله»
- اصحاب حدیث «تاریخ پیدایش و مبانی فکری آن‌ها، اصحاب حدیث در دوره‌های مختلف تاریخی»
- اشاعره «تاریخ و علت پیدایش، اشاعره در دوره‌های مختلف تاریخی روش فکری و عقائد اشاعره و آثار و بزرگان اشاعره، عوامل گسترش»
- ماتریدیه «تاریخ و علت پیدایش، ماتریدیه در دوره‌های مختلف تاریخی روش فکری و عقاید کلامی ماتریدیان، آثار و بزرگان ماتریدی»
- سلفیه و وهابیت: «اصطلاح سلفیه، تطور اندیشه سلفی‌گری، پیدایش و وهابیت، روش فکری و عقاید وهابیت، جریان‌های وهابی، ارتباط سلفیه و وهابیت»

متن درسی: ---

منابع:

۱. بحوث فی الملل و النحل، آیت‌الله سبحانی
۲. فرهنگ عقائد و مذاهب اسلامی، آیت‌الله سبحانی
۳. الملل والنحل، ابوالفتح محمد بن عبدالکریم شهرستانی
۴. المنتظم فی تاریخ الملوک و الامم، جوزی
۵. مقالات الاسلامیین و اختلاف المصلین، ابوالحسن اشعری
۶. تاریخ الطبری، الطبری
۷. تاریخ المذاهب الاسلامیه، محمد ابوزهره
۸. تاریخ بغداد، خطیب بغدادی
۹. تاریخ علم کلام، شبلی نعمانی
۱۰. تاریخ علم الکلام فی الاسلام، فضل‌الله زنجانی
۱۱. فرقه‌های اسلامی، مادلونگ

تاریخ فلسفه غرب

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۹

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت و نقد جریان‌های مهم فلسفه غرب و شخصیت‌های تاثیرگذار در آن
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصلها:

کلیات (چیستی تاریخ فلسفه، ادوار فلسفه غرب، رنسانس، نهضت اصلاح دینی، رابطه تاریخ فلسفه با علم کلام)

زندگی نامه، آثار، اندیشه و آراء فلاسفه غرب دوران معاصر از رنسانس تا هیوم (ماکیاولی، فرانسیس بیکن، لویاتان هابز، دکارت، اسپینوزا، لایب نیتس، لاک، بارکلی، هیوم)

زندگی نامه، آثار، اندیشه و آراء فلاسفه غرب دوران معاصر از روسو تا زمان حاضر (روسو، کانت، هگل، بایرون، شوپنهاور، نیچه، کارل مارکس، برگسون، ویلیام جیمز، جان دیویی)

متن درسی: -----

منابع:

۱. تاریخ فلسفه غرب، کاپلستون
۲. تاریخ فلسفه غرب، برتراند راسل
۳. تاریخ فلسفه غرب، خسروپناه
۴. تاریخ فلسفه غرب، مهدی زمانی
۵. هایدگر، موریس کروز، ترجمه دکتر محمود نوالی
۶. کانت، اشتفان کورنر
۷. نظریه معرفت‌شناسی در فلسفه کانت، ترجمه دکتر غلامعلی حداد عادل
۸. فلسفه هگل، ترجمه دکتر حمید عنایت
۹. نقد تفکر فلسفی غرب، ترجمه دکتر احمد احمدی

فقه الحدیث اعتقادی

شناسه درس: ۳۰۴۱۵۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد:

پیش نیاز: ندارد

هدف: تمرکز بر متن خوانی (کافی و توحید صدوق)

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (مفهوم فقه الحدیث، اهتمام قرآن و روایات به عقل‌گرایی و استدلال کلامی)
- خدائشناسی (توحید، افعال و صفات الهی)
- نبوت
- نبوت عامه (ضرورت بعثت، وحی و عصمت)
- نبوت خاصه (نبوت پیامبر اسلام، نسخ، اعجاز قرآن)
- امامت
- امامت عامه (ضرورت امامت، جایگاه امام علیه السلام، ویژگی‌های امام)
- امامت خاصه (دلایل امامت ائمه اثنی عشر)
- معاد (ضرورت و کیفیت معاد، جزئیات معاد)

متن درسی: کافی و توحید صدوق

محدوده: با محوریت مباحث کلامی برخی از حوزه‌های کلامی مورد بحث قرار می‌گیرد.

منابع:

۱. نهج البلاغه
۲. شیخ صدوق، الاعتقادات
۳. شیخ مفید، تصحیح اعتقادات الامامیه
۴. شیخ طوسی، الاحتجاج
۵. سید مرتضی، الامالی
۶. سید مرتضی، الشافی

فلسفه دین و مسائل جدید کلامی ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام استدلالی ۱ تا ۳

هدف: بررسی مسائل اصلی فلسفه دین و مسائل کلامی

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- ۱- کلیات
- ۲- تعریف دین
- ۳- منشأ دین
- ۴- زبان دین
- ۵- جامعیت و کمال دین

متن درسی: فلسفه دین و مسائل جدید کلامی، عبدالحسین خسروپناه

منبع اصلی:

۱. عقل و اعتقاد دینی، ترجمه احمد نراقی و ابراهیم سلطانی

منابع فرعی:

۱. کلام جدید، یوسفیان
۲. جستارهایی در کلام جدید، جمعی از نویسندگان
۳. فلسفه دین، محمد حسین زاده
۴. انتظار بشر از دین، عبدالله نصری
۵. دین شناسی، آیت الله جوادی آملی
۶. تبیین براهین اثبات خدا، آیت الله جوادی آملی
۷. براهین اثبات وجود خدا، حمیدرضا شاکرین
۸. خدا و مسأله شر، محمدحسن قدردان قراملکی
۹. کاوش های عقل نظری، مهدی حائری یزدی
۱۰. فلسفه دین، جان هیک
۱۱. فلسفه دین، نورمن گیسلر

۱۲. هرمنوتیک، احمد واعظی
۱۳. زبان دین، ابوالفضل ساجدی
۱۴. هندسه معرفتی کلام جدید، احدفرامرزی قراملکی
۱۵. مدخل مسائل جدید در علم کلام، جعفر سبحانی
۱۶. درآمدی بر کلام جدید، هادی صادقی
۱۷. کلام جدید در گذر اندیشه ها، علی اوجبی
۱۸. باورهای دینی، موسسه امام خمینی
۱۹. کلام جدید، عبدالحسین خسروپناه
۲۰. انتظار بشر از دین، آیت‌الله جوادی آملی
۲۱. فلسفه دین، ترجمه: محمد محمدرضایی
۲۲. فلسفه دین، ترجمه: ملیحه صابری
۲۳. گستره شریعت، عبدالحسین خسروپناه
۲۴. نظریه ایمان در کتاب و سنت، محسن جوادی
۲۵. فلسفه دین در قرن بیستم، چالز تالیافرو

کلام اسلامی - ورودی ۹۸۹۹

فلسفه دین و مسائل جدید کلامی ۲

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام استدلالی ۱ تا ۳

هدف: بررسی مسائل اصلی فلسفه دین و مسائل کلامی

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- ۱- هرمنوتیک
- ۲- معرفت دینی و تحوّل آن (نقد نظریه قبض و بسط)
- ۳- علم و دین
- ۴- دین و اخلاق
- ۵- تجربه‌گرایی دینی

متن درسی: فلسفه دین و مسائل جدید کلامی، عبدالحسین خسروپناه

منبع اصلی:

۱. عقل و اعتقاد دینی، ترجمه احمد نراقی و ابراهیم سلطانی

منابع فرعی:

۱. کلام جدید، یوسفیان
۲. جستارهایی در کلام جدید، جمعی از نویسندگان
۳. فلسفه دین، محمد حسین زاده
۴. انتظار بشر از دین، عبدالله نصری
۵. دین شناسی، آیت الله جوادی آملی
۶. تبیین براهین اثبات خدا، آیت الله جوادی آملی
۷. براهین اثبات وجود خدا، حمیدرضا شاکرین
۸. خدا و مسأله شر، محمدحسن قدردان قراملکی
۹. کاوش های عقل نظری، مهدی حائری یزدی
۱۰. فلسفه دین، جان هیک
۱۱. فلسفه دین، نورمن گیسلر
۱۲. هرمنوتیک، احمد واعظی
۱۳. زبان دین، ابوالفضل ساجد
۱۴. هندسه معرفتی کلام جدید، احدفرامرز قراملکی
۱۵. مدخل مسائل جدید در علم کلام، جعفر سبحانی
۱۶. درآمدی بر کلام جدید، هادی صادقی

۱۷. کلام جدید در گذر اندیشه ها، علی اوجبی
۱۸. باورهای دینی، موسسه امام خمینی
۱۹. کلام جدید، عبدالحسین خسروپناه
۲۰. انتظار بشر از دین، آیت الله جوادی آملی
۲۱. فلسفه دین، ترجمه: محمد محمدرضایی
۲۲. فلسفه دین، ترجمه: ملیحه صابری
۲۳. گستره شریعت، عبدالحسین خسروپناه
۲۴. نظریه ایمان در کتاب و سنت، محسن جوادی
۲۵. فلسفه دین در قرن بیستم، چالز تالیافرو

کلام اسلامی - ورودی ۹۸۹۹۹

متون تخصصی عربی

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۴۱۱۰۲

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: ایجاد و توان بهره گیری از متون عربی جدید در گرایش مربوط

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت کلاسی و ۷ نمره به کار عملی (ترجمه متون عربی) و ۸ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد. متن کار عملی حدود ۱۰ صفحه از متون عربی معاصر در زمینه گرایش مربوط است که طلبه آن را اعراب گذاری و ترجمه نماید.

سرفصل:

طلاب برای هر جلسه بین ۳ تا ۵ صفحه از متن درسی را به منظور درک مطلب، اعراب گذاری و ترجمه می کنند و استاد تنها به رفع اشکال و بیان دقایق متن می پردازد
در ابتدای نیمسال متن هایی به عربی جدید در زمینه کلام اسلامی انتخاب می شود و در اختیار طلاب قرار می گیرد. طلاب موظفند آن را ترجمه و اعراب گذاری کرده و تا پایان نیمسال ارایه کنند.

متن درسی: آشنایی با برگزیده متون فلسفی و کلامی از کتب عربی معاصر، محمد سربخشی

منابع: ---

فلسفه اسلامی ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۷۰۱

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل مهم و روز فلسفی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

المدخل

مرحله اول: فی احکام الوجود

مرحله دوم: فی الوجود المستقل و الرابط

مرحله چهارم: فی مواد القضايا: الوجود و الامکان و الامتناع

مرحله ششم: فی المقولات العشر (سه فصل اول)

مرحله هفتم: فی الواحد و الكثير (چهار فصل اول)

متن درسی: نهاییه الحکمه، علامه طباطبائی (ره)

توضیحات: در بین درس، طلاب به تعلیقه آیه الله مصباح و حواشی استاد فیاضی به عنوان فعالیت کلاسی مراجعه می کنند.

منابع:

۱. تعلیقه علی نهاییه الحکمه، محمدتقی مصباح یزدی

۲. تعلیقه علی نهاییه الحکمه، غلامرضا فیاضی

۳. آموزش فلسفه، محمدتقی مصباح یزدی

۴. پاورقی های اصول فلسفه و روش رئالیسم، شهید مرتضی مطهری

۵. شرح مبسوط منظومه، شهید مرتضی مطهری

۶. الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه، ملاصدرا

۷. منظومه، ملاهادی سبزواری

فلسفه اسلامی ۲

شناسه درس: ۳۰۴۱۷۰۷

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل مهم و روز فلسفی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

مرحله هشتم: فی العلة و المعلول
مرحله نهم: فی القوه و الفعل (هشت فصل اول)
مرحله دهم: حدوث و قدم (پنج فصل آخر)
مرحله یازدهم: فی العقل و العاقل و المعقول (هفت فصل اول)

متن درسی: نهاییه الحکمه، علامه طباطبائی (ره)
توضیحات: در این درس، طلاب به تعلیقه آیه الله مصباح و حواشی استاد فیاضی به عنوان فعالیت کلاسی مراجعه می کنند.

منابع:

۱. تعلیقه علی نهاییه الحکمه، محمدتقی مصباح یزدی
۲. تعلیقه علی نهاییه الحکمه، غلامرضا فیاضی
۳. آموزش فلسفه، محمدتقی مصباح یزدی
۴. پاورقی های اصول فلسفه و روش رئالیسم، شهید مرتضی مطهری
۵. شرح مبسوط منظومه، شهید مرتضی مطهری
۶. الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه، ملاصدرا
۷. منظومه، ملاهادی سبزواری

فلسفه اسلامی ۳

شناسه درس: ۳۰۴۱۷۰۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل مهم و روز فلسفی

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی اختصاص دارد.

سرفصل:

مرحله یازدهم: فی العقل و العاقل و المعقول (هشت فصل آخر)

مرحله دوازدهم: فیما يتعلق بالواجب الوجود (هفت فصل اول)

متن درسی: نهایه الحکمه، علامه طباطبائی (ره)

توضیحات: در این درس، طلاب به تعلیقه آیه الله مصباح و حواشی استاد فیاضی به عنوان فعالیت کلاسی مراجعه می کنند.

منابع:

۱. تعلیقه علی نهایه الحکمه، محمدتقی مصباح یزدی
۲. تعلیقه علی نهایه الحکمه، غلامرضا فیاضی
۳. آموزش فلسفه، محمدتقی مصباح یزدی
۴. پاورقی های اصول فلسفه و روش رئالیسم، شهید مرتضی مطهری
۵. شرح مبسوط منظومه، شهید مرتضی مطهری
۶. الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه، ملاصدرا
۷. منظومه، ملاحادی سبزواری

معرفت شناسی

شناسه درس: ۳۰۴۱۷۰۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مشرب های مهم و مطرح در معرفت شناسی

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات:

- چیستی معرفت شناسی و تفاوت آن با علوم همگن مانند منطق، هستی شناسی و ...

- تبیین موضوع، هدف و ضرورت معرفت شناسی و معرفی منابع مهم و تاریخچه اجمالی و دورنمای مباحث معرفت شناسی

○ تعریف معرفت و اقسام آن

○ امکان شناخت (دفع مهمترین شبهات شکاکان نسبی گرایان)

○ منابع و ابزار معرفت (حس، عقل، کشف و شهود، وحی)

○ تعریف حقیقت و صدق و نظریه های صدق

○ ارزش شناخت (معیار تشخیص حقیقت و نظریه های توجیه)

○ شرایط و موانع معرفت

○ قلمرو معرفت

○

متن درسی: آشنایی با معرفت شناسی، منصور شمس و درآمدی بر معرفت شناسی، غلامرضا فیاضی

منابع:

۱. نظریه المعرفة، آیت الله سبحانی

۲. شناخت در فلسفه اسلامی، آیت الله سبحانی

۳. مساله شناخت، استاد مطهری

۴. فلسفتنا، شهید صدر

۵. درآمدی بر معرفت شناسی، پویمن ترجمه محمد زاده

۶. اصول فلسفه و روش رئالیسم جلد ۱، ۲، علامه طباطبائی

۷. آموزش فلسفه (ده درس دوم جلد اول)، آیت الله مصباح

۸. معرفت شناسی، محمد حسین زاده

۹. معرفت شناسی اسلامی، سید حسین ابراهیمیان

۱۰. نگاهی انتقادی به معرفت شناسی جدید؛ نیکلاس اوریت، الیک فیشر ترجمه و نقد: حسن عبدی

۱۱. پژوهشی تطبیقی در معرفت شناسی معاصر، محمد حسین زاده

۱۲. فلسفه عمومی، پل فولکیه

۱۳. نگاهی به معرفت‌شناسی در غرب، حسن معلمی
۱۴. نگاهی به معرفت‌شناسی در فلسفه اسلامی، حسن معلمی
۱۵. پیشینه و پیرنگ معرفت‌شناسی اسلامی، حسن معلمی
۱۶. علم حضوری، محمد فنائی اشکوری

کلام اسلامی - ورودی ۹۸۹۹

منطق فهم حدیث (جبرانی)

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۱۲۱۵۰۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با قواعد عمومی و موثر در فهم حدیث

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل

- مفاهیم
  - چیستی فهم حدیث (شناخت مراد استعمالی و جدی)
  - چیستی منطق فهم حدیث
  - چیستی مبانی، قواعد و روش‌ها
- مبانی فهم حدیث
  - چیستی معنا و معناداری حدیث
  - امکان فهم معنی و مراتب آن
  - دارای مراتب بودن معنای متعدد
  - نقد و بررسی شبهات مرتبط با معناداری حدیث
- قواعد و روش‌های فهم حدیث
  - راه‌های فهم تصویری
    - رجوع به معجم‌های نزدیک به زمان حدیث برای یافتن معنای حقیقی
    - استفاده از علم صرف برای رسیدن به تغییرات معنایی در تغییرات شکلی مفردات
    - استفاده از علم اشتقاق برای به دست آوردن اشتقاق کبیر و صغیر
  - راه‌های فهم تصدیقی (اولی و ثانوی)
    - ترکیب جمل در اخذ معنا
    - به کار بردن علم معانی بیان در به دست آوردن معانی حقیقی و مجازی
    - فهم مفاهیم عرفی جمل در عصر ظهور
    - توجه به سیاق متن و قرائن متصله متن
    - توجه به صدور کلام
    - توجه به یافته‌های یقینی عقل
    - قرار دادن آیات و روایات مزبور به یک موضوع در کنار هم برای فهم مراد جدی (قرائن منفصله)
- مبانی جرح و تعدیل

متن درسی: منطق فهم حدیث، سید محمد کاظم طباطبائی

توضیحات: در مقدمه بحث مبانی فهم حدیث، مباحث الفاظ و حجیت ظواهر اصول فقه، یادآوری شود.

منابع:

۱. روش فہم حدیث، سید محمد کاظم طباطبائی
۲. روش فہم حدیث، عبدالہادی مسعودی
۳. نظریہ تفسیر متن، احمد واعظی
۴. مقدم گوہری روش فہم متن، ہادی رستگار
۵. اصول فقہ، محمد رضا مظفر و شروح آن
۶. فرائد الاصول، مرتضیٰ انصاری
۷. کفایۃ الاصول، محمد کاظم خراسانی و شروح آن
۸. التعادل و التراجیح، امام خمینی
۹. تہذیب الاصول، امام خمینی
۱۰. قواعد الاصول، مصطفیٰ نورانی
۱۱. المحصول، جعفر سبحانی
۱۲. انوار الاصول، ناصر مکارم شیرازی
۱۳. درر الفوائد، عبدالکریم حائری شیرازی
۱۴. افاضۃ الغوائد، محمد رضا گلپایگانی
۱۵. اجود التقريرات، سید ابوالقاسم خویی
۱۶. مصباح الاصول، تقریرات سید ابوالقاسم خویی
۱۷. ملاک اصول استنباط، محسن شفاپی
۱۸. علم اصول، سید محمد موسوی بجنوردی
۱۹. علم اصول فقہ، محمد جواد مغنیہ
۲۰. معالم الاصول، شہید ثانی و شرح آن
۲۱. حلقات الاصول، محمد باقر صدر
۲۲. بحوث فی علم الاصول، تقریرات خارج اصول شہید صدر
۲۳. دراسات فی علم الدراہ (تلخیص مقباس الہدایہ)، علی اکبر غفاری و محمد حسن صانعی پور
۲۴. درایۃ الحدیث، مدیر شانہ چی
۲۵. فقہ الحدیث، ابوزہرہ

کلیات علم کلام (جبرانی)

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث مقدماتی علم کلام (رئوس ثمانیه)

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

۱. مبادی:

- ضرورت علم کلام
- تعریف علم کلام
- وجه تسمیه علم کلام
- موضوع علم کلام
- غایت علم کلام
- مسائل علم کلام
- روش‌شناسی علم کلام
- خاستگاه

۲. پیدایش علم کلام (تاریخچه اجمالی علم کلام از صدر اسلام)

۳. مناسبات علم کلام با علوم همگن

- علم و کلام و معرفت‌شناسی
- علم کلام و فلسفه
- علم کلام و فلسفه دین و کلام جدید
- علم کلام و عرفان

متن درسی: ما هو علم الکلام، علی ربانی گلپایگانی (برای بقیه سرفصل‌ها به منابع مراجعه شود)

منابع:

۱. هندسه معرفتی کلام جدید، احد فرامرز قراملکی
۲. استاد مطهری و کلام جدید، احد فرامرز قراملکی
۳. شرح مواقف ج ۱، شریف‌الدین جرجانی
۴. مدخل و درآمد علم کلام، جعفر سبحانی
۵. مسائل کلام جدید، علی ربانی گلپایگانی
۶. کلام جدید در گذر اندیشه‌ها، علی اوجب
۷. علم کلام و کلام جدید (سیری در آثار استاد مطهری)، احمد بهشتی
۸. تاریخ کلام جدید، علامه شلبی نعمانی ترجمه فخر داعی گیلانی
۹. پیدایش علم کلام و منزلت آن در میان علوم، محسن جهانگیر

۱۰. فلسفه علم کلام، هری ولفسن، ترجمه احمد آرام
۱۱. آموزش فلسفه ج ۱، محمدتقی مصباح‌یزدی
۱۲. مبانی عرفان اسلامی، حسن معلّمی
۱۳. مسائل جدید کلامی و فلسفه دین، عبدالحسین خسروپناه
۱۴. کلام جدید، عبدالحسین خسروپناه
۱۵. علم‌الکلام (عرض و نقد)، عامرالنجار
۱۶. المدخل الی دراسته علم‌الکلام، حسن محمودالشافعی
۱۷. فصلنامه قیاسات شماره ۳۹ و ۴۰، مقالات (۱. چیستی فلسفه دین و مسائل آن ۲. فلسفه دین) محمد محمدرضایی، ابوالفضل ساجدی

کلام اسلامی - از روی ۹۸۹۹

منطق (جبرانی)

شناسه درس: ۳۱۲۱۷۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث مهم و اساسی منطق مانند استدلال مباشر، برهان، جدل و مغالطه با تاکید بر کاربردی کردن آن

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ برهان

- صناعت برهان
- حقیقت برهان
- مواد برهان (یقینیات بدیهیه)
- برهان لمی و انی و اوثق بودن لمی
- شروط مقدمات برهان (ذاتی ضروری و کلی)

○ جدل

- چیستی یا حقیقت جدل
- مبادی جدل، اسباب شهرت و اقسام آن
- فایده و ادوات جدل
- اقسام محمولات جدل
- اصناف مواضع
- اقسام وصایا (مختصه و مشترکه)

○ مغالطه

- حقیقت مغالطه و اسباب ایجاد آن
- فواید صناعت مغالطه
- انواع مغالطه (اشاره‌ای به تقسیم مغالطه به مغالطه ذاتی و عرضی و تقسیم مغالطه ذاتی به لفظی و معنوی)

متن درسی: ----

منابع:

۱. منطق کاربردی، علی اصغر خندان
۲. المنطق، محمدرضا مظفر
۳. منطق معیار تفکر، سید محمد حکاک
۴. تجرید المنطق، خواجه نصیرالدین طوسی
۵. البصائر النصیریة، عمروبن سهلان ساوی

۶. منطق و تفکر انتقادی، حسن معلمی

۷. معیار اندیشه، عسکری سلیمانی

۸. الجوهر النضید، علامه حلی

۹. المنطقیات، ابونصر فارابی.

۱۰. مغالطات، علی اصغر خندان

کلام اسلامی - ورودی ۹۸۹۹

فصل دوس

مہارت ہائی پرو، مسکری

کلام اسلام پبلیشرز
۹۸۶۹۹

مسئله‌یابی و منبع‌یابی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۰

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مسئله‌یابی و مسئله‌شناسی، شناسایی انواع منابع و نحوه ارزش‌گذاری و مهارت استفاده از آنها به منظور بهره‌وری در تدوین پایان‌نامه و انواع مقالات

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تفاوت مشکل، موضوع و مسئله

۱. مشکل (تعریف و ویژگی‌های آن)

۲. موضوع (تعریف موضوع و ویژگی‌های آن، تتبع موضوع محور و پژوهش مسئله محور)

۳. مسئله (تعریف و بیان مسئله، فرآیند عملیاتی طرح مسئله: الف. مواجهه با مشکل ب. تبدیل مشکل به مسئله ج. تدوین فرضیه) اقسام مسئله و خطاهای احتمالی به هنگام انتخاب مسئله، تجزیه مسئله

○ منبع؛ اقسام، انواع و ...

۱. تعریف منبع

۲. اقسام منابع

۳. انواع منابع اسناد (کتابخانه‌ای و روش استفاده از آن، اطلاعات الکترونیکی و روش استفاده از آن)

۴. راه‌های شناسایی و دسترسی به منابع

۵. آشنایی با ملاک‌های اعتبار منابع

۶. معرفی کتابخانه‌های تخصصی هر رشته

۷. معرفی مهمترین منابع مکتوب و غیر مکتوب هر رشته

۸. معرفی اصطلاح‌نامه‌های تخصصی هر رشته و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است متناسب با رشته تخصصی یک مسئله را انتخاب و به همراه منابع مرتبط با آن به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

طرحنامه نویسی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۱

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نحوه فصل بندی و طراحی ساختار تحقیق، ایجاد قدرت تشخیص جهت روش مناسب حل مسئله و فرضیه
ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ طرحنامه

۱. تعریف طرحنامه و اهمیت آن
۲. معرفی ارکان و عناصر طرحنامه علمی (بیان مسئله، سؤالات اصلی و فرعی، فرضیه‌ها، پیشینه، اهمیت و ضرورت، روش (ناظر به جمع‌آوری داده‌ها، هدف تحقیق، مواجهه با داده‌ها))
۳. ساختار بندی اجزای تحقیق شامل بخش‌ها، فصل‌ها و گفتارها، اولویت بندی انجام پژوهش، ارائه طرحنامه و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک طرحنامه متناسب با رشته تخصصی خود به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

فیش‌نویسی و پردازش اطلاعات

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۲

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نحوه تشکیل پرونده علمی، تألیف و ترکیب مناسب اطلاعات گردآوری شده و پردازش آنها

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ فیش‌نویسی

۱. معرفی و اهمیت فیش‌نویسی
۲. قالب‌های فیش (دستی، رایانه‌ای)
۳. انواع فیش
۴. چگونگی انجام فیش‌برداری
۵. طبقه‌بندی فیش‌ها
۶. ارجاع‌دهی و انواع آن
۷. شیوه‌های یادداشت‌برداری (نقل مستقیم، تلخیص و اقتباس)

○ پردازش اطلاعات

۱. توصیف، تبیین و توضیح اطلاعات
۲. تفسیر، تحلیل و انواع آن
۳. استدلال، تعلیل و ارائه شواهد
۴. نقد، ارائه نظر، دسته‌بندی و مقایسه و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است متناسب با رشته تخصصی یک موضوع انتخاب و فیش‌های مرتبط به آن را همراه با پردازش اطلاعات به عنوان فعالیت عملی ارائه دهد.

شیوه تدوین پایان نامه

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۳

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با شیوه تدوین و نگارش پایان نامه
ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تدوین پایان نامه

۱. شناسایی و آشنایی با شیوه نامه نگارش پایان نامه با توجه به قوانین مرکز

۲. موضوع یا عنوان پایان نامه

۳. تنظیم مقدمات، فهرست ها و عنوان بندی، نتیجه گیری، چکیده نویسی و کلیدواژه ها

۴. شیوه بهره گیری از منابع و تنظیم ارجاعات و فهرست منابع

۵. سبک های ارجاع دهی و نحوه ارجاع کتاب، مقاله، فرهنگ نامه و دایره المعارف، ارجاع کنفرانس ها و سمینارها و گزارش ها

۶. ویرایش فنی و محتوایی متن

۷. ارائه گزارش به اساتید راهنما

۸. آشنایی با نحوه دفاع از پایان نامه

۹. نشانه گذاری و صفحه آرایی، ترتیب مباحث و ...

توضیحات: هر طبله موظف است یک پایان نامه مرتبط با رشته تخصصی خود را بررسی نموده و گزارشی از نقاط قوت و ضعف آن به عنوان فعالیت عملی ارائه دهد.

بسمه تعالی

برنامه درسی کلام اسلامی - سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

ورودی ۹۸		ورودی ۹۹		نیمسال اول
واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس	
۳	فقه (۳)	۳	فقه (۱)	
۲	اصول فقه (۳)	۲	اصول فقه (۱)	
۴	فلسفه اسلامی (۲)	۲	تاریخ کلام امامیه	
۳	کلام استدلالی (۳)	۲	کلام استدلالی (۱)	
۲	تاریخ فلسفه غرب	۲	تفسیر قرآن (۱)	
۲	فلسفه دین و مسائل جدید کلامی (۱)	۲	معرفت شناسی	
۲	منطق فهم حدیث (جبرانی)	۲	تجزیه و ترکیب	
		۲	کلیات علم کلام (جبرانی)	
		.۵	مساله یابی و منبع یابی	
		.۵	طرحنامه نویسی	
۱۸	جمع واحد	۱۸	جمع واحد	
۳	فقه (۴)	۳	فقه (۲)	
۲	اصول فقه (۴)	۲	اصول فقه (۲)	
۲	فلسفه اسلامی (۳)	۴	فلسفه اسلامی (۱)	
۲	کلام استدلالی (۴)	۳	کلام استدلالی (۲)	
۲	فلسفه دین و مسائل جدید کلامی (۲)	۲	تفسیر قرآن (۲)	
۲	متون تخصصی عربی	۲	تاریخ کلام اهل سنت	
۲	فقه الحدیث اعتقادی	۲	منطق (جبرانی)	
۲	منطق (جبرانی)			
.۵	فیش نویسی و پردازش اطلاعات			
.۵	شیوه تدوین پایان نامه			
۱۸	جمع واحد	۱۸	جمع واحد	

- نکته :** ۱. گذراندن دروس جبرانی با رعایت سقف ۱۸ واحد در هر نیمسال برای طلاب ورودی ۹۸ و ما بعد الزامی می باشد.
 ۲. طلاب فارغ التحصیل سطح دو با گرایش فلسفه و کلام جامعه الزهرا(س) از گذراندن دروس جبرانی معاف هستند.